

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא בתרא – דף מספר 3

בס"ד, ז' במרחשוון תש"ע.

היזק ראייה – סוגית הפתיחה למסכת בבא בתרא

א. פתיחה – סדר הלימוד

השבוע נלמד את סוגיית הבבלי הראשונה ב.-ג. ואת הסוגיה ו: העוסקות בהיזק ראייה. נפתח את הלימוד בסוגיית הבבלי, וממנה נמשיך להעמקת הבנתנו את היזק ראייה באמצעות לימוד ראשונים.

ב. מקורות תנאיים

טרם העיון בסוגית הבבלי, מומלץ ליישר קו ביחס לעולה ממקורות התנאים (ברובם כבר נלמדו) הן ביחס לבניית הכותל והן ביחס לחלונות וראיה:

1. משנה ב"ב פ"א משניות ד-ה; פ"ב מ"ד; פ"ג משניות ו-ז.
2. תוספתא ב"ב פ"א ה"ה; פ"ב ה"ד.

ג. הסוגיה ב.-ג. – לימוד ראשוני

1. לימדו את המשנה ב. ואת הגמרא שעליה עד ג. "וכתבי הקדש אע"פ ששניהם רוצים לא יחלוקו". בשלב ראשון גמרא עם רש"י.
2. הצעה כללית ללימוד הסוגיה - שימו לב לתוכן ומבנה הסוגיה (מהיכן מובאות הראיות, באיזו עמדה הם תומכים?), הן בתוך כל לישנא והן ליחס בין שתי הלישנות.

ד. הערות לפי סדר הסוגיה

1. "סברוה מאי":
  - א) על הלשון סברוה – תד"ה סברוה.
  - ב) עיינו ברפרוף בהופעות של המילה מחיצה במשנה באמצעות פרויקט השו"ת. לאור הממצאים, איזו הצעת פרשנות פשוטה יותר? עיינו ב: תד"ה ואימא.
  - ג) מחיצת הכרם – מדוע נבחרה ברייתא זו מכל מקורות חז"ל לייצג את הצעת הפרשנות גודא?
  - ד) עמדו על היחס בין שתי הצעות הסוגיה – האם הן מייצגות שתי תפיסות שונות של תפקיד המחיצה ושל מערכת היחסים בין "השותפין שרצו לעשות מחיצה"? נסו להסביר באמצעות ההבנות השונות האלו את העמדות השונות האם היזק ראייה שמיה היזק.
2. לישנא ראשונה:

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא בתרא – דף מספר 3

בס"ד, ז' במרחשוון תש"ע.

א) במהלך הבאת הראיות, הגמרא מחלקת בין מקומות שונים – חצר, גינה ובית (תד"ה גינה שאני עוסקים גם בבקעה). מה יסוד ההבחנה בין מקומות אלו? מה מלמד הנתון שיש כאן היזק ראייה לכו"ע על הבנת יסוד המחלוקת בעניין היזק ראייה?

ב) נפל שאני – רש"י ד"ה נפל שאני ותד"ה נפל שאני.

ג) בית שער – האם במקרה זה כופים את המזיק לבנות את הכותל? מה מלמדת ראייה זו על כל הדיון על היזק ראייה?

3. לישנא שניה – מה הרקע להיוצרות שתי הלישנות? חיזרו לב: תד"ה ואימא מאי.

ה. סוגיות נוספות

1. ו, "אמר אבבי שני בתים... אינו זקוק לוי" (2 שו' מלמטה).

2. נט. המשנה, ובגמרא נט: "אמר רב הונא... דבעיתת".

3. ס. המשנה, ובגמרא "מנהני מילי... שכינה".

ו. לעיון נוסף

1. למונח היזק ראייה יש צליל של עולם המושגים של ב"ק. במהלך הלימוד נבחן האם המחייב להתרחק שאוב מעולם הנזק בלבד או שמא יש לחיוב זיקה למסגרת של שכנות מכוח הלכות שכנים. להרחבה – לדוגמא דומה, ראו רמב"ם הלכות שכירות פ"ב ה"ב.

2. הרב שמעון קליין, "מאי מחיצה? מסע מושגי, מן המחיצה ועד מערכת השכנות", יושם באתר שלנו.